

Таран А.А.

КПІ ім. Ігоря Сікорського

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ (ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ) В ЛОГІСТИЦІ ЯК ЗАСІБ ЗМІЦНЕННЯ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ

У сучасній економіці логістика виступає не просто допоміжною функцією, а стратегічною складовою конкурентоспроможності підприємства. Ефективність логістичних процесів безпосередньо впливає на швидкість постачання товарів, оптимізацію витрат на транспортування та зберігання, своєчасність виконання замовлень і рівень задоволеності клієнтів логістичними послугами. Саме тому упродовж останнього десятиліття у логістичній сфері відбувається активна діджиталізація — системне впровадження цифрових технологій, спрямованих на автоматизацію процесів, аналітику даних та інтеграцію усіх учасників ланцюга постачання в єдиний інформаційний простір.

Однією з ключових тенденцій є підвищення прозорості та відстежуваності ланцюга постачань. Сучасні логістичні компанії активно впроваджують технології Інтернету речей (IoT) — сенсорні системи, що дозволяють у режимі реального часу контролювати місцезнаходження товару, температуру, вологість або інші параметри під час перевезення. Це не лише знижує ризик ушкодження вантажів чи запізнення поставок, а й формує довіру між партнерами. Завдяки такій прозорості компанія отримує можливість оперативно реагувати на будь-які відхилення, що підвищує надійність сервісу та зміцнює її репутацію серед клієнтів. У конкурентному середовищі саме надійність постачань стає одним із вирішальних факторів у виборі постачальника, а отже — вагомим елементом посилення ринкових позицій підприємства.

Іншою тенденцією є використання Big Data аналітики та штучного інтелекту для прогнозування попиту, планування запасів і оптимізації маршрутів. Поєднання алгоритмів машинного навчання з даними про ринки, клієнтів і транспортні потоки дозволяє зменшити втрати часу і підвищити точність планування. Це означає, що підприємство здатне скоротити надлишкові запаси, уникнути простоїв і забезпечити більш стабільне виконання замовлень.

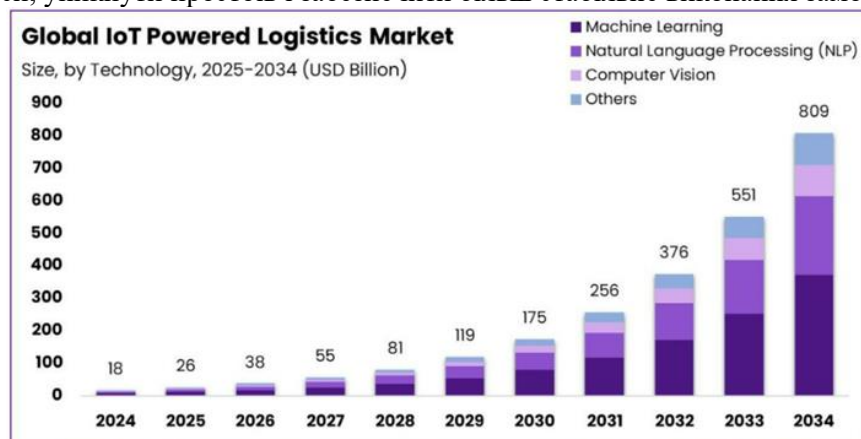

Рисунок 1 – Прогноз ринку логістики з використанням IoT (млрд дол.)

Джерело: [1]

Не менш важливим напрямом є автоматизація внутрішніх логістичних процесів. Впровадження роботизованих складів, автоматичних систем сортування, дронів для інвентаризації та автономного транспорту дозволяє значно знизити потребу в ручній праці, прискорити обробку замовлень і зменшити кількість помилок. З економічної точки зору, це не лише оптимізує внутрішні процеси, а й створює фінансову перевагу — вивільнені ресурси можуть бути спрямовані на маркетинг, інновації або розширення сервісу. Крім того, підвищення швидкості виконання замовлень безпосередньо впливає на рівень задоволеності клієнтів, що сприяє формуванню стабільної клієнтської бази.

Особливе значення у сучасній логістиці мають цифрові платформи та інтегровані екосистеми управління ланцюгом постачань. Вони забезпечують координацію між постачальниками, транспортними компаніями, складами та кінцевими споживачами. Створення єдиного інформаційного простору дає змогу скоротити трансакційні витрати, підвищити прозорість взаємодії та забезпечити швидкий обмін даними. За даними Світового банку (LPI —

Logistics Performance Index), країни й компанії, що активно впроваджують такі цифрові рішення, демонструють вищу ефективність логістичних процесів та кращу здатність інтегруватися у глобальні ланцюги постачання [2]. Водночас реалізація подібних платформ вимагає гармонізації стандартів, захисту даних і довіри між учасниками, що робить цей процес поступовим, але стратегічно необхідним.

Вплив цифровізації на зміцнення ринкових позицій підприємства є комплексним. По-перше, підвищується надійність і своєчасність постачань. Завдяки системам моніторингу в реальному часі підприємство може своєчасно виявляти проблеми, уникати простоїв та забезпечувати стабільний сервіс. Це впливає на рівень задоволеності клієнтів і формує довгострокову довіру, що перетворюється на конкурентну перевагу. По-друге, автоматизація та аналітика даних сприяють скороченню операційних витрат і підвищенню ефективності використання ресурсів.

Крім того, цифровізація сприяє диференціації сервісу. Підприємства, які використовують цифрові технології, здатні пропонувати індивідуальні послуги: точне прогнозування часу доставки, персональні звіти для клієнтів, можливість онлайн-відстеження кожного етапу логістичного процесу. Важливою тенденцією є й поява нових бізнес-моделей у логістиці. Перехід від традиційної моделі «перевезення за тарифом» до сервісної моделі передбачає пропозицію комплексних цифрових послуг — управління запасами, прогнозування попиту, аналітичних рішень для клієнтів. Таким чином, діджиталізація не просто підвищує ефективність, а й розширює бізнес-модель підприємства, роблячи його менш залежним від цінової конкуренції.

Показовим прикладом успішної цифрової трансформації є діяльність компанії DHL. За результатами звіту компанії, використання автоматизованих систем відбору товарів (Pick-by-Vision, роботів Locus) дало змогу підвищити продуктивність складів на 30% і зменшити операційні витрати на 25%. У сегменті міжнародних перевезень завдяки платформі MySupplyChain компанія отримала змогу забезпечувати клієнтам повну прозорість постачання, що підвищило рівень задоволеності замовників на понад 20% [3]. У результаті компанія зуміла скоротити час обробки замовлень, знизити витрати на обслуговування клієнтів і водночас підвищити їхню лояльність. Інший приклад — трансформація Maersk, яка створила власну інтегровану цифрову екосистему для управління міжнародними перевезеннями, тим самим перетворившись із перевізника на глобального логістичного інтегратора [4]. Це доводить, що цифрові технології в логістиці не лише покращують операційну ефективність, а й змінюють саму бізнес-модель підприємства, відкриваючи нові можливості для розширення ринку.

У підсумку можна стверджувати, що діджиталізація логістики є одним із ключових інструментів зміцнення ринкових позицій логістичного підприємства. Вона забезпечує прозорість, швидкість і надійність постачань, зменшує витрати, покращує сервіс і створює умови для гнучкості. Компанії, які вчасно адаптуються до цифрових тенденцій, формують не лише короткострокові переваги, а й довгострокову конкурентну стійкість у динамічному глобальному середовищі.

Перелік посилань:

1. IoT Powered Logistics Market. Market.us. URL: <https://market.us/report/iot-powered-logistics-market/>
2. Logistics Performance Index (LPI). The World Bank report. URL: https://lpi.worldbank.org/sites/default/files/2023-04/LPI_2023_report.pdf
3. DHL Supply Chain. Annual Report 2023. URL: https://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/d/OTC_DHLGY_2023.pdf
4. Transforming logistics through technology-enabled, digital supply chain solutions. Maersk | Integrated Container Logistics & Supply Chain Services. URL: <https://www.maersk.com/news/articles/2022/03/07/transforming-logistics-through-technology-enabled-digital-supply-chain-solutions>